



# Zomerganzen **in** Drenthe **in** 2018

Vincent de Boer

Sovon-rapport 2018/47





# Zomerganzen in Drenthe in 2018

Vincent de Boer



Dit rapport is samengesteld in opdracht van de  
Provincie Drenthe

*provincie* Drenthe

# Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018

Dit rapport is samengesteld in opdracht de Provincie Drenthe

*Redactie:* Kees Koffijberg

*Wijze van citeren:* De Boer V. 2018. Zomerganzen in Drenthe in 2018. Sovon-rapport 2018/47. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

*Illustratie omslag:* Symen Deuzeman

*Opmaak:* John van Betteray

*ISSN-nummer:* 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland  
Toernooiveld 1  
6525 ED Nijmegen  
*e-mail:* [info@sovon.nl](mailto:info@sovon.nl)  
*website:* [www.sovon.nl](http://www.sovon.nl)

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.



# Inhoud

|   |    |
|---|----|
| Dankwoord   | 2  |
| Samenvatting  | 3  |
| 1. Inleiding  | 5  |
| 2. Werkwijze  | 7  |
| 2.1. Beschrijving van de tellingen                              | 7  |
| 2.2. Telgebieden en volledigheid                                | 7  |
| 2.3. Telling steekproefgebieden                                 | 7  |
| 2.4. Gegevensbewerking  | 8  |
| 3. Resultaten   | 9  |
| 3.1. Algemene resultaten  | 9  |
| 3.2. Bespreking per soort                                       | 9  |
| 3.2.1. Grauwe Gans  | 9  |
| 3.2.2. Grote Canadese Gans                                      | 9  |
| 3.2.3. Brandgans  | 9  |
| 3.2.4. Soepgans   | 9  |
| 3.2.5. Nijlgans   | 10 |
| 3.2.6. Overige ganzensoorten                                    | 10 |
| 3.3. Vergelijking steekproefgebieden met tellingen in 2013-2017 | 10 |
| 4. Conclusies en discussie                                      | 13 |
| Literatuur  | 14 |
| Bijlagen  | 15 |
| Bijlage 1. Soortkaarten 2018                                    | 15 |
| Bijlage 2. Aantallen per steekproefgebied in 2013-2018          | 20 |

---

## Dankwoord

De provincie Drenthe is in juli 2018 bezocht door vijf Sovon medewerkers (Vincent de Boer, Albert de Jong, Frank Majoor, Jeroen Nienhuis en Sjouke Scholten) en twee ervaren vrijwilligers met goede gebiedskennis (Arend van Dijk en René Oosterhuis). Erik van Winden (Sovon) hielp bij het samenvoegen

en controleren van gegevensbestanden en de vervaardiging van de kaarten. Kees Koffijberg van Sovon en Peter Venema van de Provincie Drenthe voorzagen een eerdere versie van dit rapport van commentaar.

---

## Samenvatting

De zomerganzen telling in juli 2018 in de provincie Drenthe was de zesde in een reeks tellingen die Sovon in opdracht van de Provincie Drenthe uitvoerde. Deze tellingen hebben tot doel het provinciale ganzenbeleid van informatie te voorzien over soorten, aantallen en verspreiding van ganzen in de provincie Drenthe in de zomer. Gewoonlijk wordt deze telling gedaan in de belangrijkste ganzengebieden in Drenthe. Ditmaal werd de provincie integraal geteld, aansluitend op de integrale telling die Sovon uitvoerde in Friesland en Groningen, in opdracht van die provincies. Er werd in 2018 weer een jaar toegevoegd aan de reeks van tellingen die in 30 steekproefgebieden werd gestart in 2013 en inmiddels zes jaar beslaat.

De telling vond plaats in de periode tussen donderdag 19 juli en maandag 23 juli 2018, door vijf Sovon-medewerkers en twee ervaren vrijwilligers met goede gebiedskennis. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. Op deze wijze is de gehele provincie Drenthe dekkend geteld; er waren geen problemen met onbereikbare gebieden. De telling werd bovendien uitgevoerd onder goede weersomstandigheden.

In totaal werden tijdens de tellingen in Drenthe in juli 2018 7.080 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 5.005 individuen wederom de talrijkste soort (70%). Ook talrijk waren Nijlganzen (1.177) gevolgd door Soepganzen (366) en Grote Canadese Ganzen (300). Daarnaast werden kleine aantallen van andere soorten geteld: Kolgans (5), Indische Gans (2), Brandgans (220) en twee typen hybriden (4). De verspreiding kwam in grote lijn goed overeen met de laatste integrale telling in 2013.

Van de 7.080 ganzen uit juli 2018 bevonden zich er 80% in de ook in 2013-2017 getelde steekproefgebieden, zodat we uit mogen gaan van een representatieve uitsnede van de verspreiding. Het aantal in de steekproef bereikte in 2018 een hoogtepunt, maar dit komt geheel op conto van de Grauwe Gans. Deze soort neemt blijkens de steekproeftellingen gestaag toe, maar de uitschieter in 2018 is vermoedelijk eerder vanuit bijzondere omstandigheden te verklaren, zoals de uitzonderlijk droge zomer en mogelijke bewegingen van elders naar gebieden in Drenthe. Bij Grote Canadese Gans en Nijlgans waren de aantallen in 2018 groter dan in 2017, maar voor de reeks vanaf 2013 tekenen zich bij deze twee soorten geen uitgesproken trends af.





# 1. Inleiding

Gezien de huidige belangstelling en problematiek rond overzomerende ganzen is het belangrijk een goed beeld te hebben van de actuele aantallen en verspreiding van broedende en gedurende het zomerhalfjaar pleisterende ganzen in Nederland. In de afgelopen jaren zijn in veel provincies zomerganstellingen in juli uitgevoerd door de Wildbeheerseenheden (WBE's). Onder andere in de provincie Drenthe wordt de telling uitgevoerd door professionele tellers van Sovon, in opdracht van de provincie. Doel van deze zomertelling is om het beleid van de provincie te voeden met goede feitenkennis over soortsaamenstelling, aantallen en verspreiding. Tellingen worden sinds 2013 gedaan in een steekproef van de belangrijke ganzengebieden, afgewisseld met een periodieke integrale telling van de hele provincie. Op die manier worden enerzijds de aantalsontwikkelingen en anderzijds de verspreiding goed in kaart gebracht. De telling in 2018 in de provincie was de zesde in een reeks tellingen die Sovon voor de provincie Drenthe uitvoerde. Ditmaal werd de provincie integraal geteld, aansluitend op de integrale telling in Friesland en Groningen.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van de integrale telling in Drenthe in juli 2018 en worden de aantallen vergeleken met de aantallen in juli 2013-2017 in 30 steekproefgebieden. Naast het rapport is aan de opdrachtgever een GIS-bestand geleverd waarin alle getelde ganzen met de exacte locatie zijn opgenomen.

De telling vond plaats in de periode tussen donderdag 19 juli en maandag 23 juli 2018, dit is rond of gelijktijdig met de datum van de landelijke zomerganzen telling uitgevoerd rond zaterdag 20 juli, door de WBE's.

De uiteindelijke keuze voor de teldatum was, net als in 2015-2017, nauw afgestemd met de zomerganzen telling in de Provincies Groningen en Friesland, zodat belangrijke grensgebieden zoals Leekstermeer/Onlanden en het hele Zuidlaardermeergebied op één dag geteld konden worden. Het grensgebied met Friesland (voornamelijk Fochteloërveen e.o.) werd ook op één dag geteld.



## 2. Werkwijze

### 2.1. Beschrijving van de tellingen

In tegenstelling tot 2013-2017 werd in juli 2018 de hele provincie Drenthe integraal geteld. De telling vond plaats tussen donderdag 19 juli en maandag 23 juli, waarbij het grootste deel van de provincie op vrijdag 20 juli en zaterdag 21 juli werd bezocht. Het leeuwendeel van de telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt om de relevante terreindelen te kunnen overzien. Het overgrote deel van de gebieden is vanaf openbaar toegankelijke wegen en paden geteld.

De tellingen werden voornamelijk uitgevoerd tussen circa 7:30 en '15:00, wanneer de ganzen voornamelijk op dagrustplaatsen zitten. De locaties waar vroeg in de ochtend geteld is zijn voorafgaand aan de telling geselecteerd op basis van de mogelijke aanwezigheid van ruiende ganzen of de ligging in of nabij stedelijk gebied. De ganzen die daar in de vroege ochtend geteld worden zijn ook later op de dag nog aanwezig (de Boer 2015). Buiten dergelijke gebieden werd in principe tussen 9:00 en 15:00 geteld, binnen de aanbevolen tijdsperiode voor zomerganstellingen, als de vogels zich voornamelijk in de buurt van grote en kleine wateren ophouden.

Gebieden werden met behulp van verrekijker en telescoop afgezocht op ganzen en de groepen werden per individu geteld. Regelmatig werd een groep twee keer geteld om de juistheid van de telling te bevestigen. Van alle aanwezige ganzensoorten werden de aantallen apart geteld en ingevoerd op een tablet-pc in de app Avimap (topografische kaart of luchtfoto met mogelijkheid tot inzoomen als ondergrond) of ingetekend op een topografische kaart (schaal 1: 69.000).

Deze werkwijze is vergelijkbaar met de richtlijnen die voor tellingen van ganzen in het winterhalfjaar gelden (Hornman *et al.* 2012) en is vergelijkbaar met het landelijke telprotocol zomertelling ganzen, (Landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen 2012), zij het dat bij de tellingen die door Sovon worden uitgevoerd alle groepen exact worden gelokaliseerd. Alleen met een exacte plaatsbepaling van alle groepen kan in detail de verspreiding in beeld worden gebracht en een goede validatie worden gefaciliteerd.

Tijdens de telperiode was het droog en de maximale temperatuur viel tussen de 25-29° Celsius, waarbij het alleen op de 23<sup>e</sup> onbewolkt was. De overige da-

gen was het half tot zwaar bewolkt met een zwakke wind uit noordelijke richtingen (bron: KNMI). Samengevat waren de telomstandigheden voor de tellers goed om ook groepen ganzen op afstand te determineren en te tellen. De telresultaten zijn dan ook niet negatief beïnvloed door de weersomstandigheden.

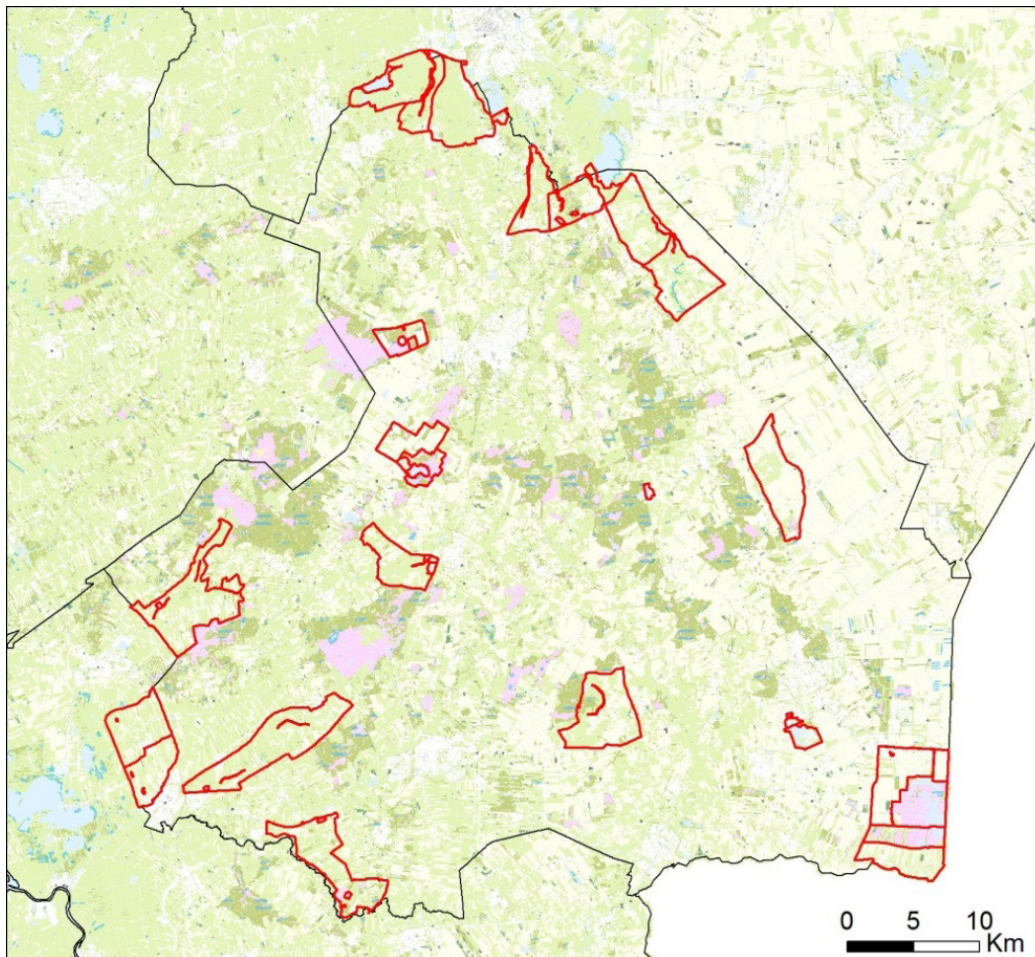
### 2.2. Telgebieden en volledigheid

Tijdens de telling in juli 2018 werden alle telgebieden binnen de provinciegrenzen van Drenthe geteld. De focus lag hierbij op agrarische en natuurgebieden. Ook het stedelijk gebied is, hoewel hier wel vogels gemist kunnen zijn op onoverzichtelijke plekken in stads- en dorpsvijvers. Het gaat hierbij om hele kleine aantallen.

Omdat de tellingen overdag plaatsvonden (zie voorgaande paragraaf) zijn, net als in 2013-2017, vrijwel geen ganzen op landbouwgronden ver van water aangetroffen. Recent gemaaid graslanden vlakbij dagrustplaatsen waren in 2018, net als in 2016 en 2017, wel in trek bij groepen ganzen.

De hier besproken telresultaten geven dan ook geen goed beeld van de verspreiding van de foerageergebieden, maar wel van de rustgebieden. Voorafgaand aan en tijdens de telling was het uiterst droog en tijdens de telling bleken bepaalde plassen en vennen grotendeels droog te staan. Hierdoor zullen ganzen in bepaalde gebieden de nog overgebleven gebieden met water opgezocht hebben. Deze omstandigheden hebben mogelijk ook de verspreiding van 2018 beïnvloed.

Tijdens de telling waren vrijwel alle Brandganzen en Grote Canadese Ganzen in de rui en aangenomen mag worden dat er geen verplaatsingen van deze soorten zijn geweest tijdens de telperiode, en dus ook geen dubbeltellingen zijn opgetreden. Grauwe Ganzen ruien vroeger in het jaar en in juli kan het overgrote deel weer vliegen. Toch hebben de groepen in juli over het algemeen een kleine actieradius en zijn vrij plaatstrouw aan specifieke rustgebieden. Grotere verplaatsingen worden vaak pas eind juli vastgesteld, zo blijkt uit bewegingen van geringde vogels. Uitwisseling tussen verschillende telgebieden werd tijdens de telling niet vastgesteld. Het grootste deel van de Nijlganzen concentreert zich in juli op gezamenlijke ruiplaatsen, een beeld dat werd bevestigd tijdens de afgelopen julitellingen in Drenthe. De telresultaten zullen dan ook een goed beeld geven van de aantallen en verspreiding rond de telling.



Figuur 1. Ligging steekproefgebieden (36.050 hectare) ganzentelling Drenthe juli 2018.

### 2.3. Telling steekproefgebieden

De in eerdere jaren gevolgde werkwijze voorziet in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in de provincie. Het uitgangspunt van de selectie van gebieden in 2013 was het realiseren van een representatieve steekproef die een voldoende groot deel van de overzomerende ganzenpopulaties omvat en een goede spreiding over de provincie kent. De telgebieden omvatten naast natuurgebieden, rivierdalen, zandafgravingen en recreatiegebieden, ook landbouwgebied en delen van het stedelijk gebied (figuur 1).

De 30 geselecteerde steekproefgebieden telgebieden zijn ook in 2018, net als in 2013-2017, weer volledig geteld.

### 2.4. Gegevensbewerking

Uitgangspunt voor de gegevensbewerking vormden de locaties van de waargenomen ganzen (bestaande

uit x en y-coördinaten, soort, aantal, datum en eventuele opmerkingen), die vanaf de kaart werden gedigitaliseerd of (vaker) via een upload vanaf een tablet in de watervogeldatabase van Sovon werden ingevoerd (Hornman *et al.* 2012). Op plekken waar telgebieden van verschillende tellers aan elkaar grenzen is tijdens de telling telefonisch contact geweest om telresultaten af te stemmen. Iedere teller heeft uitsluitend ganzen binnen de grenzen van zijn eigen telgebied geteld. Bij invoer of upload van nieuwe gegevens vindt een automatische controle op ongewone soorten en aantallen plaats op grond van beschikbare telgegevens in de watervogeldatabase. Na een handmatige controle van het stippenbestand werd een definitief GIS-bestand vervaardigd voor verdere bewerkingen voor dit rapport. Het GIS-bestand is tevens toegankelijk gemaakt voor de Provincie Drenthe. Na een handmatige controle van het stippenbestand werd een definitief GIS-bestand vervaardigd voor verdere bewerkingen voor dit rapport. Het GIS-bestand is tevens toegankelijk gemaakt voor de Provincie Drenthe.

## 3. Resultaten

### 3.1. Algemene resultaten

In totaal werden tijdens de integrale telling in Drenthe in juli 2018 7.080 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 5.005 individuen de talrijkste soort (70%). Ook talrijk waren Nijlganzen (1.177) gevolgd door Soepganzen (366), Grote Canadese Ganzen (300) en Brandganzen (220). Hybriden werden nauwelijks waargenomen (< 1%). In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de getelde aantallen per soort. Bijlage 1 geeft per soort de verspreiding in kaartbeelden weer.

### 3.2. Bespreking per soort

Hieronder worden de in 2018 getelde soorten en aantallen besproken. In paragraaf 3.3. wordt een aantalsvergelijking in 30 steekproefgebieden gemaakt aan de hand van de gegevens van de provinciale tellingen vanaf 2013 (de Boer 2017).

#### 3.2.1. Grauwe Gans

De Drentse populatie bedroeg in 2018 5.005 vogels. Hiermee was de Grauwe Gans, niet heel verrassend, de talrijkste en meest wijdverspreide ganzensoort in de provincie.

In 2018 werden Grauwe Ganzen verspreid over de hele provincie vastgesteld. De grootste aantallen bevonden zich in het zuidwesten van de provincie en in en rond het Bargerveen (tabel 2).

#### 3.2.2. Grote Canadese Gans

De Drentse populatie telde in 2018 300 vogels, verspreid over 24 telgebieden. De meeste Grote Canadese Ganzen verbleven in Polder Peizer- en Eeldermade en nabij het Bargerveen. In deze twee

Tabel 2. Telgebieden met de hoogste aantallen Grauwe Ganzen in juli 2018.

| Telgebied                          | Aantal |
|------------------------------------|--------|
| DR3270 Wapserveense- en Vledder Aa | 940    |
| DR3510 Kolderveense Bovenboer      | 510    |
| DR2240 Hijkerfeld (Diependal)      | 493    |
| DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde  | 484    |
| DR5450 Bargerveen                  | 346    |
| DR5440 Bargeroostveen - Zwartemeer | 259    |
| DR5240 Exloosche Landen            | 210    |
| DR4210 Geeserveld                  | 204    |
| DR3440 Wold Aa, Over de Aa         | 185    |
| DR5460 Schoonebekerveld            | 138    |

Tabel 1. Aantal getelde ganzen per soort in juli 2018 in Drenthe.

| Soort                             | 2018 steekproeven |         |     |
|-----------------------------------|-------------------|---------|-----|
|                                   | Binnen            | %binnen |     |
| Kolgans                           | 5                 | 3       | 60  |
| Grauwe Gans                       | 5005              | 4230    | 85  |
| Soepgans                          | 366               | 226     | 62  |
| Indische Gans                     | 2                 | 2       | 100 |
| Grote Canadese Gans               | 300               | 167     | 56  |
| Kleine Canadese Gans (minima)     | 1                 |         | 0   |
| Brandgans                         | 220               | 139     | 63  |
| Nijlgans                          | 1177              | 835     | 71  |
| hybride Can. Gans x Grauwe gans   | 2                 | 1       | 50  |
| hybride Brandgans x Canadese Gans | 2                 | 2       | 100 |

telgebieden verbleef ruim 41% van het totale aantal getelde vogels.

Tabel 3. Telgebieden met de hoogste aantallen Grote Canadese Ganzen in juli 2018.

| Telgebied                           | Aantal |
|-------------------------------------|--------|
| DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade | 63     |
| DR5440 Bargeroostveen - Zwartemeer  | 62     |
| DR3720 Kraloërheide                 | 29     |
| DR1520 Paterswolde - Eelde          | 19     |
| DR1360 Vries e.o.                   | 15     |

#### 3.2.3. Brandgans

De Drentse populatie telde in 2018 220 vogels in zes telgebieden (tabel 4). Concentratiegebieden liggen allemaal in het uiterste noorden van de provincie, op de grens met de provincie Groningen.

Tabel 4. Telgebieden met Brandganzen in juli 2018.

| Telgebied                            | Aantal |
|--------------------------------------|--------|
| GR3431 Friescheveen                  | 96     |
| DR1360 Vries e.o.                    | 81     |
| GR3531 Midlaren - De Groeve          | 26     |
| DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld | 7      |
| DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade  | 5      |
| DR1550 noordwest van Zuidlaren       | 5      |

#### 3.2.4. Soepganzen

De Drentse populatie telde in 2018 366 vogels. Soepganzen werden veelal vastgesteld in afzonderlijke groepen, maar ook her en der eenlingen tussen Grauwe Ganzen. Groepen van meer dan tien vogels bevonden zich verspreid over de provincie (tabel 5).



Tabel 5. Telgebieden met &gt;10 Soepganzen in juli 2018.

| Telgebied                                   | Aantal |
|---|--------|
| DR1540 Willemskanaal - spoorlijn            | 78     |
| DR4270 Zuidbarge - Erica                    | 45     |
| DR1120 Leekstermeer                         | 43     |
| DR4420 Steenwijkermoer - Coevorden          | 38     |
| DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde           | 33     |
| DR4480 Nieuw-Amsterdam - Amsterdamsche Veld | 22     |
| DR1320 Westervelde e.o.                     | 22     |
| DR3640 Stapelerveld - Nolderveld            | 10     |

### 3.2.5. Nijlgans

De Drentse populatie binnen de telgebieden telde in 2018 1.177 vogels. Grote concentraties werden verspreid over de provincie vastgesteld in telgebieden met zandgaten en recreatieplassen (tabel 6), in alle gevallen betrof dit concentraties van ruiende vogels. In de andere telgebieden werden verspreid kleine groepjes gezien, meestal lokale broedvogels met hun jongen geboren in 2018.

Tabel 6. Telgebieden met de hoogste aantallen Nijlganzen in juli 2018.

| Telgebied                            | Aantal |
|--------------------------------------|--------|
| DR2380 zandgat Ellertshaar e.o.      | 167    |
| DR1540 Willemskanaal - spoorlijn     | 153    |
| DR5450 Bargerveen                    | 137    |
| DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld | 123    |
| DR4272 Grote Rietplas                | 106    |

### 3.2.6. Overige ganzensoorten

Behalve de vijf hierboven besproken algemene soorten, werden nog drie soorten ganzen en twee typen hybriden in kleine aantallen vastgesteld. Deze soorten worden hieronder kort besproken.

Er werden in totaal vijf Kolganzen geteld. Een duo in telgebied DR1540 Willemskanaal – spoorlijn en éénlingen tussen andere ganzen in DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade, DR1360 Vries e.o. en DR2380 zandgat Ellertshaar. De laatste vogel was geringd met een zwarte halsband met individuele code en bleek in augustus 2017 geringd op het eiland Kolgoejev in Arctisch Rusland en verbleef in de voorafgaande winter nabij Grou in Friesland. In augustus zat de vogel bij Sellingerbeetse in Groningen en in oktober 2018 weer bij Grou ([www.geese.org](http://www.geese.org)). De vogel maakte een fitte indruk, en uit de ringaflezingen blijkt ook dat vogel kon vliegen. Overblijvende Kolganzen zijn bijzonder, en het is niet bekend waarom dat deze vogel in het voorjaar niet noord-oostwaarts is getrokken.

Twee Indische Ganzen werden geteld, beide in een gemengde groep met andere ganzensoorten. Eén in DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld en één in GR3531 Midlaren – De Groeve.

Een Kleine Canadese Gans van de ondersoort minima was tussen gemengde groep ganzen aanwezig bij de manege langs het Stieltjeskanaal in DR4480 Nieuw-Amsterdam - Amsterdamsche Veld

Twee hybriden Grauwe Gans x Grote Canadese gans waren, één (waarschijnlijk in gezelschap van de oudervogels) tussen de gemengde groep ganzen bij de manege langs het Stieltjeskanaal in telgebied DR4480 Nieuw-Amsterdam - Amsterdamsche Veld. En één met Grote Canadese en Grauwe Ganzen in telgebied DR5440 Bargeroostveen – Zwartemeer. Deze laatste vogel zwerft waarschijnlijk al enige jaren rond in deze omgeving.

En tot slot twee hybriden Canadese Gans x Brandgans (in gezelschap van de waarschijnlijke oudervogels) werden geteld in de gemengde groep ganzen in telgebied DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld.

## 3.3. Vergelijking steekproefgebieden met tellingen in 2013-2017

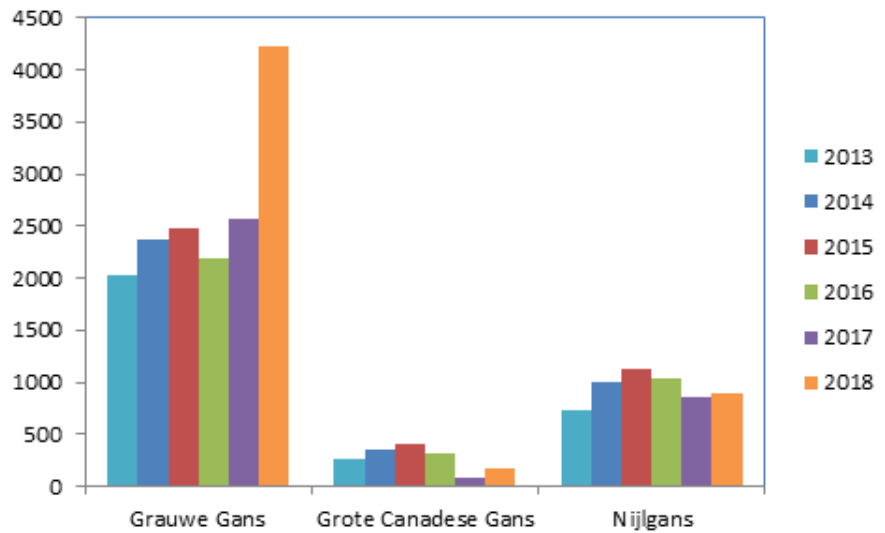
In deze paragraaf worden voor de drie talrijkste soorten (Grauwe Gans, Nijlgans en Grote Canadese Gans) de resultaten van de meest recente telling vergeleken met de tellingen vanaf 2013 (de Boer 2015, 2016). Deze drie soorten waren in 2018 goed voor ruim 93% van het totaal aantal getelde ganzen in steekproefgebieden in Drenthe. Dit percentage lag in 2013-2017 tussen de 89 en 96%. De samenstelling van de belangrijkste soorten in Drenthe veranderde dus niet. De Grauwe Gans was in alle jaren de meest talrijke soort.

Het aantal ganzen in de 30 steekproefgebieden in Drenthe in juli 2018 liet een toename van ruim 35% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2017. Het totale aantal ganzen in de steekproefgebieden in Drenthe in 2018 lag met 5.683 ruim 26% hoger als in topjaar 2015 (4.476 vogels) en bedroeg het hoogste aantal sinds de aanvang van de telreeks in 2013.

De aantallen Grauwe Ganzen namen in de steekproefgebieden met 1.661 vogels toe en de 4.230 getelde Grauwe Ganzen waren het hoogste aantal sinds 2013 (zie figuur 3). Vanaf de start van de telling nemen de aantallen in de steekproefgebieden toe, met een opvallende sprong voorwaarts tussen 2017



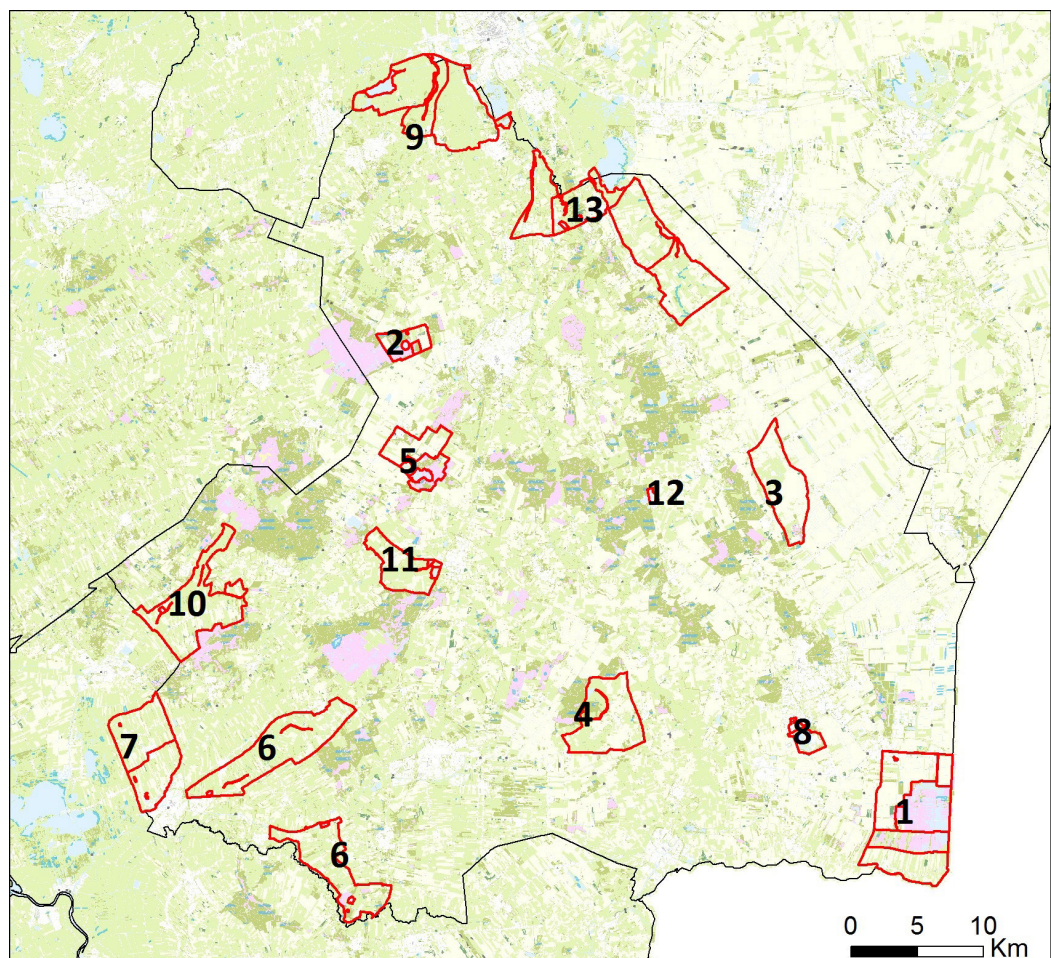
*Figuur 2. Aantallen van Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans in 30 steekproefgebieden in de Provincie Drenthe in juli 2013-2018.*



en 2018. De aantallen namen in de meeste regio's toe. Van de 12 regio's waar Grauwe Ganzen werden waargenomen, het Zandgat Ellertshaar moest het als enige weer geheel zonder Grauwe Ganzen stellen, nam de soort ten opzichte van 2017 in negen regio's toe en in drie regio's af. De totale toename komt vooral op het conto van hogere aantallen in het Bargerveen (2017: 558, 2018: 743), Hijkerveld (2017: 91, 2018: 493), Onlanden (2017: 340, 2018:

671), Wapserveensche Aa (2017: 280, 2018: 940) en Nijeveen (2017: 199, 2018: 510). Mogelijk dat zeer droge omstandigheden elders gezorgd hebben voor grotere aantallen in Drenthe (zie ook hoofdstuk 4).

De Grote Canadese Gans liet in de steekproefgebieden in Drenthe een toename zien ten opzichte van 2017 (zie figuur 3). Deze toename onderbreekt een neergaande lijn vanaf 2015, toen er 412 exemplaren



*Figuur 3. Ligging van de dertien regio's binnen de Provincie Drenthe.*

Tabel 7. Aantallen Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans binnen steekproefgebieden in 13 regio's in Drenthe in juli 2016, 2017 en 2018. Maximum 2016-2018 is vet gedrukt.

| Regio                  | Grauwe Gans |            |            | Grote Canadese Gans |      |           | Nijlgans   |            |            |
|------------------------|-------------|------------|------------|---------------------|------|-----------|------------|------------|------------|
|                        | 2016        | 2017       | 2018       | 2016                | 2017 | 2018      | 2016       | 2017       | 2018       |
| 1.Bargerveen           | 358         | 558        | <b>743</b> | 8                   | 39   | <b>67</b> | 90         | 57         | <b>145</b> |
| 2.Esmeer               | 5           | 2          | <b>94</b>  | 0                   | 0    | 0         | 0          | 4          | <b>11</b>  |
| 3.Exloosche Landen     | 167         | 168        | <b>210</b> | 3                   | 0    | <b>12</b> | 2          | 3          | <b>4</b>   |
| 4.Geeserveld           | 185         | <b>380</b> | 204        | 0                   | 0    | 0         | 5          | <b>24</b>  | 5          |
| 5.Hijkerveld           | 22          | 91         | <b>493</b> | 5                   | 0    | 0         | <b>18</b>  | 3          | 12         |
| 6.Meppel-oost          | 83          | 248        | <b>279</b> | 0                   | 2    | 0         | 27         | <b>39</b>  | 15         |
| 7.Nijeveen             | <b>582</b>  | 199        | 510        | 0                   | 0    | 0         | 10         | 13         | <b>14</b>  |
| 8.Rietplas             | 47          | <b>80</b>  | 3          | <b>18</b>           | 0    | 0         | <b>146</b> | 81         | 107        |
| 9.Onlanden             | 161         | 340        | <b>671</b> | <b>112</b>          | 18   | 70        | 39         | <b>67</b>  | 24         |
| 10.Wapserveensche Aa   | 281         | 280        | <b>940</b> | 0                   | 0    | 0         | 10         | <b>19</b>  | 11         |
| 11.Westerseveld        | 12          | 0          | <b>35</b>  | <b>138</b>          | 29   | 9         | 164        | <b>177</b> | 123        |
| 12.Zandgat Ellertshaar | 0           | 0          | 0          | 0                   | 0    | <b>9</b>  | 157        | 160        | <b>162</b> |
| 13.Zuidlaren           | <b>280</b>  | 223        | 48         | <b>36</b>           | 0    | 9         | <b>373</b> | 218        | 269        |

werden geteld. In 2017 werd de Grote Canadese Gans in vier regio's vastgesteld, in 2018 in zes. In vijf regio's waren de aantallen hoger dan in 2017.

De Nijlgans liet ten opzichte van 2017 een kleine toename van 5% zien, de aantallen zijn hiermee stabiel te noemen (figuur 3). In 2017 werden 865 vogels geteld, in 2018 902. Het aantal lag hiermee nog steeds onder de 1.000 (2013-2016). In 2018 werden, net als in 2017, wel weer Nijlganzen in alle 13 regio's vastgesteld.

De meeste vogels bevonden zich ook dit jaar weer op zandige oevers nabij grote wateroppervlakten, waar

gezamenlijk de vleugelrui wordt doorgemaakt (de Boer 2016).

In acht regio's namen de aantallen toe ten opzichte van 2017 en in vijf af. De grootste toename was te bespeuren op de ruiplaats in het Bargerveen (2017: 57, 2018: 145), de grootste afname in het Westerseveld (2017; 177, 2018: 123).

Omdat een vergelijking per telgebied onoverzichtelijk wordt zijn de 30 steekproefgebieden samengevoegd tot dertien regio's (tabel 7 & figuur 3). Voor de overzichtelijkheid en volledigheid zijn alle tellingen vanaf 2013 per telgebied toegevoegd in bijlage 2.

## 4. Conclusies en discussie

Van het totale aantal van 7.080 ganzen verbleef 80% in de steekproefgebieden (zie ook tabel 1) weergegeven in figuur 3. Dit percentage is het hoogste bij Grauwe Gans (84,5%), gevolgd door Nijlgans (77%) en het laagst bij Grote Canadese Gans (58%). Voor Soepgans (62%) en Brandgans (63%) lag het percentage rond tweederde van het totaal (de Boer 2014). We achten de omvang van deze steekproef, die ook in 2013-2017 werd geteld, geschikt om uitspraken te doen over de ontwikkeling in aantallen (vooral ook als die periodiek wordt geijkt met een integrale telling). Het zou goed zijn om telgebied DR1340 Vries aan de steekproef toe te voegen om Grote Canadese Gans en Brandgans beter te kunnen volgen.

Verder is de verspreiding van overzomerende ganzen die uit dit onderzoek naar voren komt representatief voor de verspreiding in de maand juli en waarschijnlijk ook de tweede helft van de maand juni in Drenthe. Verder laat de verspreiding de ligging van de rustplaatsen zien en niet in detail de ligging van de voedselgebieden (al zullen de rustplaatsen doorgaans in een regio liggen waar in de nabije omgeving wordt gevoerageerd). De in 2018 vastgelegde verspreiding kwam in grote lijn goed overeen met

die van de vorige integrale telling in 2013. De steekproefgebieden laten zien dat er op gebiedsniveau wel de nodige dynamiek bestaat (tabel 7). Hier moet ook worden bedacht dat er tussen jaren uitwisseling zal zijn met gebieden over de provinciegrenzen (vooral met Groningen en Overijssel) en gebieden over de grens met Duitsland. Concentraties in bijv. het Bargerveen hebben vermoedelijk ook een binding met voedselgebieden in het Emsland in Duitsland (net als het geval bij de in de winter in dit gebied verblijvende ganzen).

Het totale aantal zomerganzen (5.683 vogels) in de 30 Drentse steekproefgebieden was het hoogste sinds 2013, het vorige maximum lag in 2015 (4.476 vogels). Deze toename komt vooral voor rekening van de Grauwe Gans, waarvan de aantallen in 2018 sterk (naar boven) afweken van de reeks in 2013-2017. Afgezien van de extreme piek in 2018 laat het aantal Grauwe Ganzen in de steekproefgebieden over de jaren heen een matige groei zien (figuur 3). Bij Grote Canadese Gans en Nijlgans zijn er geen uitgesproken ontwikkelingen, de aantallen zijn recent zelfs kleiner dan enkele jaren geleden. Deze soorten lijken stabiel.

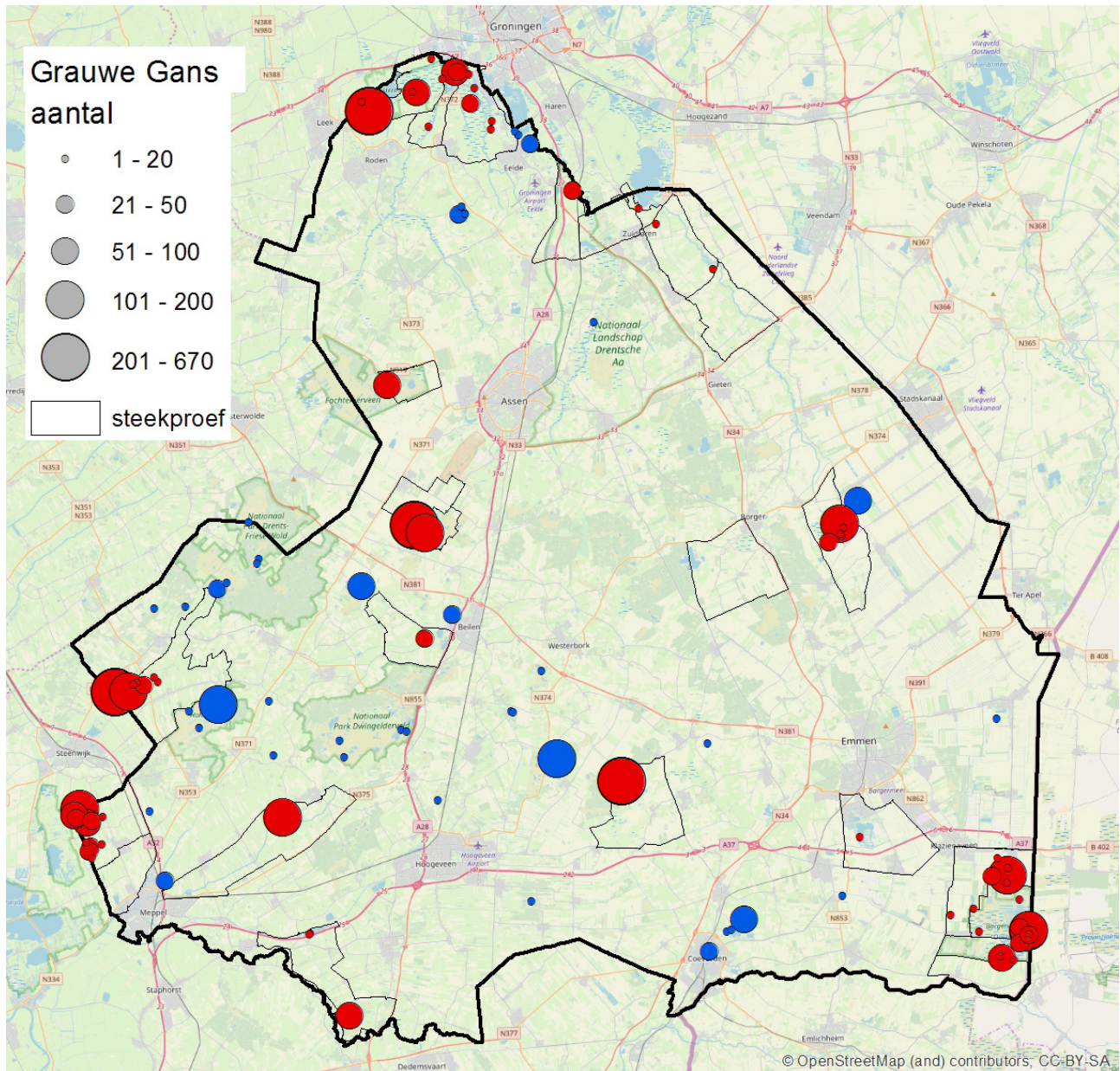
## Literatuur

- DE BOER V. 2014. Zomerganzen in Drenthe in 2014. Sovon-rapport 2014/46. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- DE BOER V. 2016. Zomerganzen in Drenthe in 2016. Sovon-rapport 2016/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- DE BOER V. & KOFFIJBERG K. 2017. Zomerganzen in Groningen in 2017. Sovon-rapport 2017/48. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K. & KLAASSEN O. 2012. Handleiding Sovon Watervogel- en slaapplaatstellingen. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- TECHNISCHE WERKGROEP ZOMERTELLING GANZEN. 2012. Protocol zomertelling ganzen, gezamenlijk protocol voor de provinciale zomertellingen van ganzen. April 2012.
- VOSLAMBER B. 2011. Canadese Ganzen in Groningen: herkomst ruiende vogels. De Grauwe Gors 39: 128-134.
-



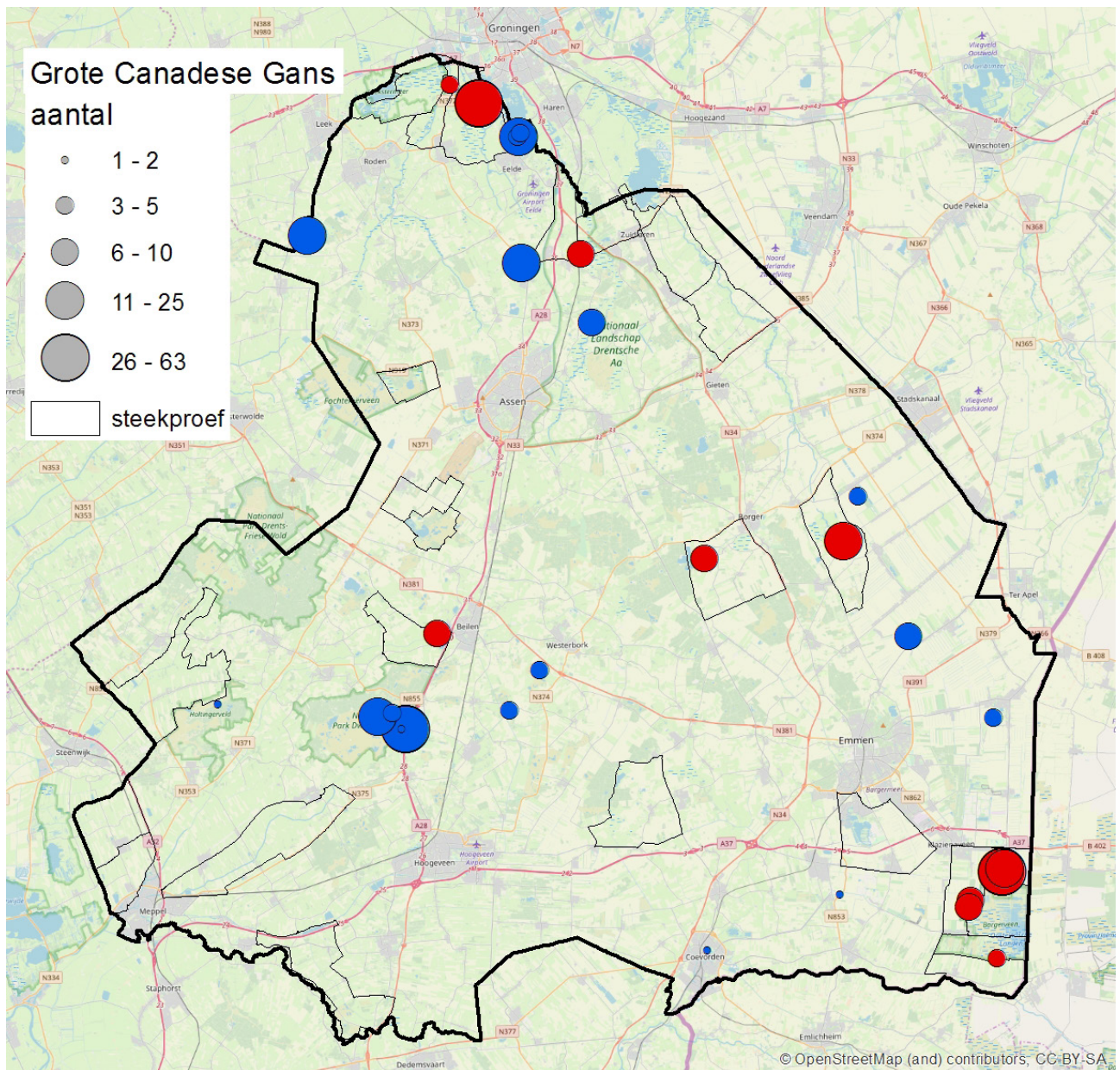
# Bijlagen

## Bijlage 1. Soortkaarten 2018



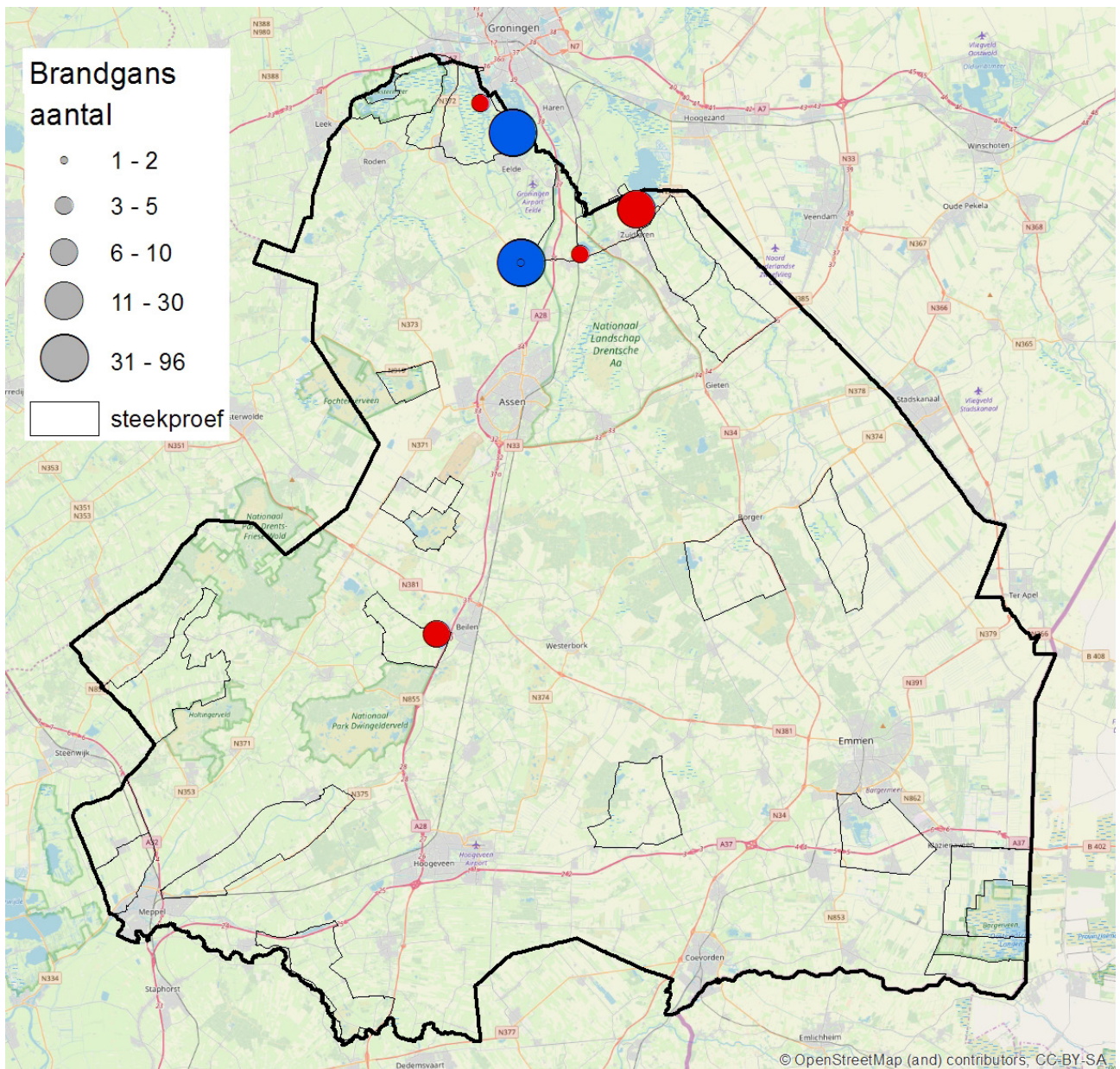
- = binnen de steekproef
- = buiten de steekproef





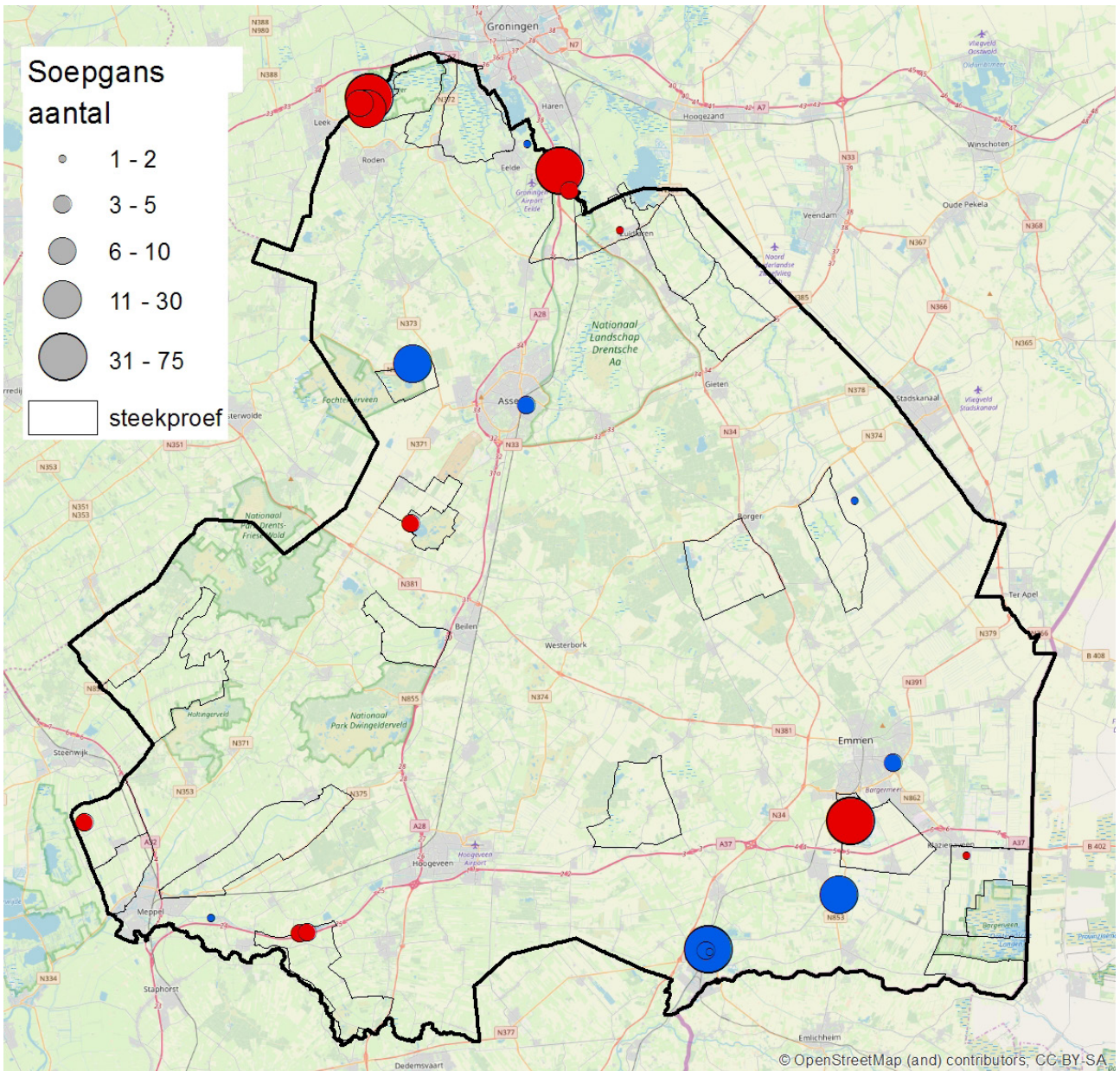
- = binnen de steekproef
- = buiten de steekproef





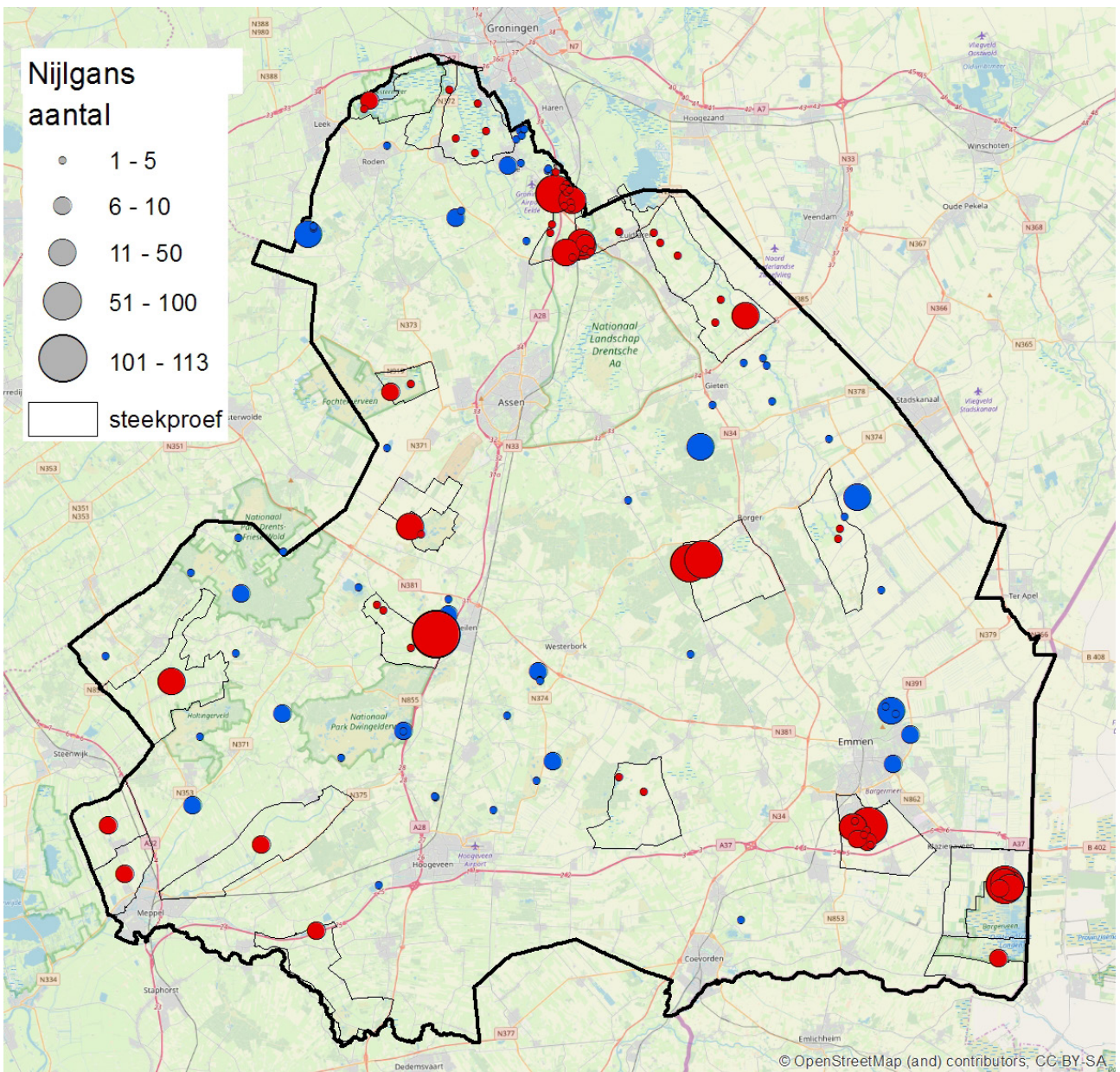
- = binnen de steekproef
- = buiten de steekproef





- = binnen de steekproef
- = buiten de steekproef





- = binnen de steekproef
- = buiten de steekproef

## Bijlage 2. Aantallen per steekproefgebied in 2013-2018

| Telgebied | Euring | Soort                   | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|-----------|--------|-------------------------|------|------|------|------|------|------|
| DR1120    | 1610   | Grauwe Gans             | 299  | 59   | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR1120    | 1619   | Soepgans                | 55   | 2    | 24   | 37   | 0    | 43   |
| DR1120    | 1620   | Indische Gans           | 2    | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR1120    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 3    | 0    | 2    | 0    | 0    | 0    |
| DR1120    | 1670   | Brandgans               | 1    | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR1120    | 1700   | Nijlgans                | 1    | 6    | 8    | 8    | 8    | 7    |
| DR1130    | 1610   | Grauwe Gans             | 86   | 1    | 59   | 154  | 189  | 484  |
| DR1130    | 1619   | Soepgans                | 8    | 0    | 40   | 93   | 8    | 33   |
| DR1130    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 26   | 0    | 0    | 7    | 0    | 0    |
| DR1130    | 1700   | Nijlgans                | 41   | 14   | 8    | 10   | 28   | 4    |
| DR1150    | 1610   | Grauwe Gans             | 113  | 0    | 0    | 0    | 9    | 113  |
| DR1150    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 0    | 0    | 10   | 5    | 4    |
| DR1150    | 1700   | Nijlgans                | 2    | 8    | 2    | 5    | 3    | 2    |
| DR1160    | 1590   | Kolgers                 | 0    | 2    | 0    | 0    | 0    | 1    |
| DR1160    | 1610   | Grauwe Gans             | 149  | 64   | 296  | 6    | 142  | 73   |
| DR1160    | 1619   | Soepgans                | 0    | 0    | 15   | 1    | 0    | 2    |
| DR1160    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 3    | 11   | 34   | 14   | 0    | 63   |
| DR1160    | 1670   | Brandgans               | 0    | 0    | 0    | 0    | 24   | 5    |
| DR1160    | 1700   | Nijlgans                | 30   | 6    | 40   | 8    | 24   | 7    |
| DR1430    | 1610   | Grauwe Gans             | 31   | 34   | 0    | 5    | 2    | 94   |
| DR1430    | 1700   | Nijlgans                | 2    | 0    | 0    | 0    | 4    | 11   |
| DR1540    | 1590   | Kolgers                 | 0    | 0    | 0    | 1    | 0    | 2    |
| DR1540    | 1610   | Grauwe Gans             | 1    | 52   | 4    | 0    | 0    | 27   |
| DR1540    | 1619   | Soepgans                | 0    | 53   | 109  | 103  | 79   | 78   |
| DR1540    | 1700   | Nijlgans                | 63   | 71   | 290  | 309  | 104  | 153  |
| DR1540    | 30004  | Hybr. Canadese x Grauwe | 0    | 0    | 0    | 1    | 0    | 0    |
| DR1550    | 1610   | Grauwe Gans             | 28   | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR1550    | 1619   | Soepgans                | 0    | 0    | 0    | 4    | 3    | 2    |
| DR1550    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 3    | 3    | 0    | 0    | 8    |
| DR1550    | 1670   | Brandgans               | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 5    |
| DR1550    | 1700   | Nijlgans                | 95   | 174  | 120  | 30   | 31   | 79   |
| DR2240    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 549  | 565  | 22   | 91   | 493  |
| DR2240    | 1619   | Soepgans                | 0    | 5    | 2    | 0    | 0    | 4    |
| DR2240    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 7    | 13   | 0    | 5    | 0    | 0    |
| DR2240    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 14   | 2    | 10   | 3    | 12   |
| DR2280    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 0    | 0    | 8    | 0    | 0    |
| DR2381    | 1590   | Kolgers                 | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 1    |
| DR2381    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 9    |
| DR2381    | 1619   | Soepgans                | 0    | 0    | 0    | 0    | 2    | 1    |
| DR2381    | 1700   | Nijlgans                | 119  | 111  | 74   | 157  | 160  | 162  |
| DR3270    | 1610   | Grauwe Gans             | 585  | 361  | 35   | 281  | 280  | 940  |
| DR3270    | 1619   | Soepgans                | 8    | 5    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR3270    | 1700   | Nijlgans                | 14   | 13   | 1    | 10   | 19   | 11   |
| DR3340    | 1590   | Kolgers                 | 0    | 0    | 1    | 2    | 1    | 0    |
| DR3340    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 37   | 39   | 12   | 0    | 35   |
| DR3340    | 1619   | Soepgans                | 1    | 4    | 6    | 3    | 3    | 0    |
| DR3340    | 1620   | Indische Gans           | 1    | 0    | 0    | 0    | 0    | 1    |
| DR3340    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 38   | 82   | 103  | 138  | 29   | 9    |
| DR3340    | 1670   | Brandgans               | 4    | 16   | 5    | 15   | 10   | 7    |
| DR3340    | 1700   | Nijlgans                | 234  | 232  | 335  | 164  | 177  | 123  |
| DR3340    | 30006  | Hybr. Brand x Canadese  | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 2    |
| DR3440    | 1610   | Grauwe Gans             | 85   | 135  | 135  | 72   | 183  | 185  |
| DR3440    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 0    | 0    | 0    | 2    | 0    |
| DR3440    | 1700   | Nijlgans                | 15   | 17   | 1    | 7    | 22   | 6    |
| DR3510    | 1610   | Grauwe Gans             | 119  | 243  | 0    | 384  | 199  | 510  |
| DR3510    | 1619   | Soepgans                | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 4    |
| DR3510    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 4    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR3510    | 1700   | Nijlgans                | 2    | 3    | 0    | 6    | 7    | 7    |
| DR3520    | 1610   | Grauwe Gans             | 108  | 39   | 0    | 198  | 0    | 0    |
| DR3520    | 1619   | Soepgans                | 1    | 3    | 0    | 0    | 10   | 0    |

| Telgebied | Euring | Soort                   | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|-----------|--------|-------------------------|------|------|------|------|------|------|
| DR3520    | 1700   | Nijlgans                | 6    | 2    | 0    | 4    | 6    | 7    |
| DR3640    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 77   | 180  | 11   | 65   | 94   |
| DR3640    | 1619   | Soepgans                | 0    | 14   | 5    | 2    | 0    | 10   |
| DR3640    | 1700   | Nijlgans                | 6    | 4    | 2    | 20   | 17   | 9    |
| DR4210    | 1610   | Grauwe Gans             | 211  | 172  | 71   | 185  | 380  | 204  |
| DR4210    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 9    | 0    | 2    | 0    | 0    | 0    |
| DR4210    | 1670   | Brandgans               | 0    | 0    | 0    | 0    | 1    | 0    |
| DR4210    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 42   | 41   | 5    | 24   | 5    |
| DR4271    | 1590   | Kolgans                 | 0    | 1    | 1    | 1    | 0    | 0    |
| DR4271    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 0    | 0    | 3    | 0    | 0    |
| DR4271    | 1619   | Soepgans                | 0    | 26   | 29   | 36   | 45   | 45   |
| DR4271    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 0    | 0    | 13   | 11   | 1    |
| DR4272    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 5    | 0    | 44   | 80   | 3    |
| DR4272    | 1619   | Soepgans                | 20   | 13   | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR4272    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 21   | 12   | 18   | 0    | 0    |
| DR4272    | 1664   | Kleine Canadese Gans    | 0    | 0    | 0    | 1    | 0    | 0    |
| DR4272    | 1670   | Brandgans               | 0    | 0    | 0    | 1    | 0    | 0    |
| DR4272    | 1700   | Nijlgans                | 28   | 25   | 20   | 133  | 70   | 106  |
| DR5110    | 1610   | Grauwe Gans             | 28   | 4    | 50   | 186  | 209  | 14   |
| DR5110    | 1619   | Soepgans                | 0    | 0    | 0    | 4    | 0    | 0    |
| DR5110    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 36   | 35   | 20   | 0    | 0    |
| DR5110    | 1700   | Nijlgans                | 5    | 86   | 0    | 10   | 1    | 5    |
| DR5140    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 228  | 0    | 66   | 0    | 0    |
| DR5140    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 15   | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR5140    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 13   | 0    | 15   | 31   | 32   |
| DR5240    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 2    | 82   | 167  | 168  | 210  |
| DR5240    | 1619   | Soepgans                | 0    | 19   | 14   | 16   | 9    | 0    |
| DR5240    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 0    | 0    | 3    | 0    | 12   |
| DR5240    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 4    | 9    | 2    | 3    | 4    |
| DR5440    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 229  | 290  | 72   | 213  | 259  |
| DR5440    | 1619   | Soepgans                | 0    | 2    | 5    | 4    | 4    | 3    |
| DR5440    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 29   | 37   | 0    | 14   | 62   |
| DR5440    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 35   | 26   | 0    | 0    | 0    |
| DR5440    | 30004  | Hybride Canadese- x Gra | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 1    |
| DR5450    | 1590   | Kolgans                 | 2    | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR5450    | 1610   | Grauwe Gans             | 27   | 23   | 499  | 32   | 267  | 346  |
| DR5450    | 1619   | Soepgans                | 6    | 0    | 3    | 0    | 1    | 2    |
| DR5450    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 76   | 8    | 73   | 8    | 25   | 0    |
| DR5450    | 1700   | Nijlgans                | 45   | 69   | 65   | 90   | 57   | 137  |
| DR5450    | 30004  | Hybride Canadese- x Gra | 0    | 0    | 0    | 0    | 1    | 0    |
| DR5460    | 1610   | Grauwe Gans             | 0    | 33   | 44   | 50   | 41   | 138  |
| DR5460    | 1619   | Soepgans                | 0    | 0    | 0    | 0    | 2    | 0    |
| DR5460    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    | 5    |
| DR5460    | 1700   | Nijlgans                | 13   | 22   | 25   | 0    | 0    | 8    |
| DR5470    | 1610   | Grauwe Gans             | 85   | 17   | 0    | 204  | 37   | 0    |
| DR5470    | 1619   | Soepgans                | 1    | 0    | 0    | 3    | 0    | 0    |
| DR5470    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 1    | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| DR5470    | 1700   | Nijlgans                | 0    | 13   | 45   | 0    | 0    | 0    |
| GR3431    | 1560   | Zwaangans               | 0    | 0    | 0    | 1    | 1    | 0    |
| GR3431    | 1610   | Grauwe Gans             | 31   | 6    | 1    | 1    | 0    | 1    |
| GR3431    | 1619   | Soepgans                | 1    | 0    | 0    | 2    | 1    | 0    |
| GR3431    | 1630   | Sneeuwans               | 0    | 1    | 2    | 0    | 0    | 0    |
| GR3431    | 1661   | Grote Canadese Gans     | 107  | 128  | 99   | 81   | 13   | 3    |
| GR3431    | 1670   | Brandgans               | 107  | 65   | 169  | 30   | 5    | 96   |
| GR3431    | 1700   | Nijlgans                | 13   | 17   | 12   | 8    | 4    | 4    |
| GR3431    | 30006  | Hybr. Brand x Canadese  | 1    | 0    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| GR3531    | 1610   | Grauwe Gans             | ng   | 8    | 128  | 7    | 14   | 7    |
| GR3531    | 1619   | Soepgans                | ng   | 29   | 17   | 24   | 18   | 0    |
| GR3531    | 1620   | Indische Gans           | ng   | 0    | 0    | 0    | 0    | 1    |
| GR3531    | 1630   | Sneeuwans               | ng   | 1    | 0    | 0    | 0    | 0    |

| Telgebied | Euring | Soort               | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|-----------|--------|---------------------|------|------|------|------|------|------|
| GR3531    | 1661   | Grote Canadese Gans | ng   | 10   | 12   | 0    | 0    | 1    |
| GR3531    | 1670   | Brandgans           | ng   | 2    | 11   | 0    | 0    | 26   |
| GR3531    | 1700   | Nijlgans            | ng   | 2    | 1    | 9    | 3    | 0    |

---







In opdracht van:

*provincie* **D**renthe

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521  
6503 GA Nijmegen  
Toernooiveld 1  
6525 ED Nijmegen  
T (024) 7 410 410

E [info@sovon.nl](mailto:info@sovon.nl)  
I [www.sovon.nl](http://www.sovon.nl)

